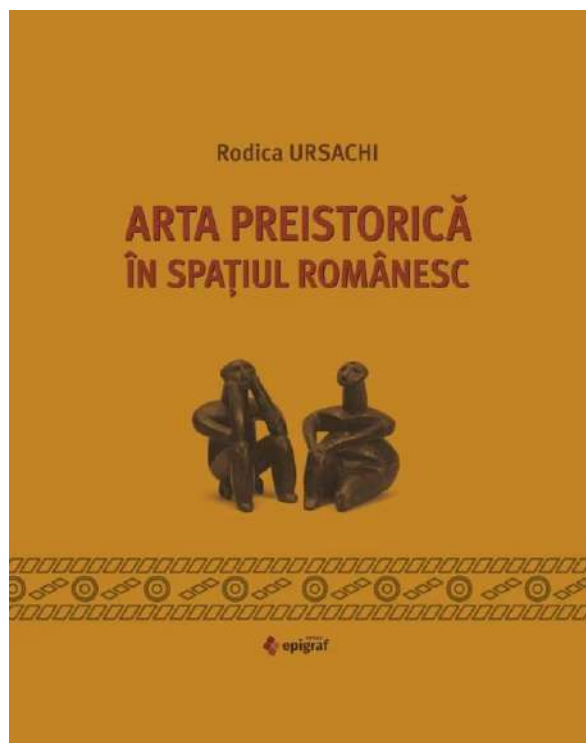

Arta preistorică în spațiul românesc. Autor: Rodica Ursachi, doctor în studiul artelor, Facultatea Arte Vizuale și Design, UPSC

În monografia *Arta preistorică în spațiul românesc*, elaborată de către Rodica Ursachi, sunt oglindite pe larg procesele de apariție și dezvoltare a artei din cele mai vechi timpuri în spațiul românesc. Fiind o lucrare de sinteză, monografia înglobează rezultatele cercetărilor științifice realizate de către cercetători pe parcursul ultimelor decenii.

Monografia este structurată în compartimentul introductiv, trei capitole, încheiere, bibliografie și lista operelor incluse în carte. Lucrarea conține un volum de 176 de pagini, text și imagini.

În primul capitol *Constituirea filonului artistic în epoca de piatră* autorul descrie primele manifestări artistice ale omului din spațiul carpațo-danubiano-pontic valorificând mostrele depistate în perioada respectivă. Sunt analizate imagini și statuete zoomorfe, antropomorfe, ceramica de toate categoriile și ansamblul decorului și ornamenticii acestora. La acest compartiment se face accent pe cele mai vechi culturi ce au perindat spațiul românesc: cultura din neoliticul timpuriu *Starcevo-Criș*, cultura *Ceramicii liniare*, cultura *Boian*, cultura *Vădastra*, cultura *Hamangia*, cultura *Gumelnița* și cultura *Cucuteni-Tripolie*. Autorul

evidențiază substratul axiologic, caracterizat prin piese plastice de ordin artistic și ideatic.

Foarte importante sunt anexele ce țin de acest capitol unde autorul expune tabelar: perioadele artei preistorice, tipurile de artă, caracteristicile artei preistorice, tematica picturilor rupestre, tratarea plastică și rezolvarea compozițională a imaginilor, particularitățile, tipologia și decorul ceramicii neolitice, motivele ornamentale și semnificațiile lor, tipologia statuetelor zoomorfe și antropomorfe etc. La finele primului capitol sunt reliefate elementele ce țin de domeniul arhitecturii și construcțiilor (temple, sanctuare, cetăți, locuințe, morminte ș. a.), compartiment care ar cere o tratare mai amplă. Oportune sunt anexele tabelare ce expun tipologia formelor arhitecturale și materialele de construcție.

Capitolul II *Caracteristici artistico-estetice ale obiectelor din epoca bronzului* relevă evoluția civilizației umane din arealul carpațo-danubiano-pontic, marcat de culturile: *Glina*, *Cernavodă I-III*, *Coșofeni*, *Monteoru*, *Tei*, *Verbicioara*, *Gârla Mare-Cârna*, *Noua*, *Coslogeni* și *Sabatinoșka*. În urma investigațiilor realizate în perioada examinată autorul studiului monografic evidențiază, prin intermediul pieselor și obiectelor descoperite de arheologi, perioada tranziției de la cultura prelucrării pământului (epoca neolitică) la cultura prelucrării metalelor neferoase (epoca bronzului) și manifestarea acestei epoci prin influențe culturale cu alte regiuni în baza dezvoltării meșteșugurilor și comerțului. Este bine descrisă apariția obiectelor din cupru, bronz, aur executate în tehnica ciocanitului la rece, a turnării și în matrițe (arme, podoabe, unelte de lucru, unelte de cult etc.). Sunt bine analizate: forma pieselor, tehnica de execuție, ansamblul decorativ și ornamental.

Ultimul capitol *Tendențe artistice în epoca fierului* descrie două perioade mari: *Hallstatt* și *La Tene*, perioade a epocii fierului care se divizează la rândul său în mai multe etape. Fiecare fază a epocii fierului este amănunțit descrisă conform tuturor caracteristicilor, implicit și sub aspect artistic. Autorul studiului, specifică faptul că, în perioada epocii Hallstatt au loc mari transformări sociale, politice și economice pentru societate. Toate acestea au favorizat evoluția practicii prelucrării fieru-

lui. Concomitent sunt edificate cetăți, așezări fortificate, sanctuare de cult, morminte etc. O atenție aparte în text se acordă obiectelor din metal cu valoare artistică: brățări, inele, oglinzi, fibule, vase ș. a. În detalii este descrisă decorația, ornamentica și destinația obiectelor. Riguros sunt tratate vasele de ceramică din perioada Hallstatt (castroane, urne, cupe, căni ș.a.), analizate din punct de vedere a culorii decorului și formei.

Perioada LaTene, pe lângă descrierea de către autor a obiectelor din metal, un spațiu aparte este rezervat sculpturii monumentale, stelelor-idoli și prelucrării decorative a metalelor prețioase. Ultimele prezintă oglinzi, pumnale de tip *akinakes*, statuete, coliere, cercei, brățare, aplice vestimentare, coifuri ș.a., fiind expuse în paralel și conotațiile simbolice ale imaginilor.

În urma investigațiilor autorul studiului susține că, un rol important pentru dezvoltarea activității grupului tipologic dominant local, se datorează contopirii culturii grecești, scitice și a

popoarelor învecinate care au îmbogățit substanțial arta autohtonă a geto-dacilor.

Materialul textual al studiului monografic *Arta preistorică în spațiul românesc*, oglindește amploarea proceselor creative ce s-au produs în cultura artistică pe parcursul perioadei investigate, prin caracterul vast al analizei științifice a fenomenelor creative ce au avut loc în perioada de referință. Analiza profundă a operelor de importanță prin care se reliefează caracterul evolutiv și ascendent al culturii românești, prezintă o contribuție valoroasă a autorului în studiul artelor, inclusiv din Republica Moldova. Studiul monografic va servi drept suport relevant atât pentru cercetători, cadre didactice și studenți ai instituțiilor de profil.

Vitalie MALCOCI,
doctor în studiul artelor,
conferențiar universitar,
Institutul Patrimoniului Cultural